www.svoboda-news.com

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛЯЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 178. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 3. серпня, 1925.

VOL. XXXIII. No. 178. Jersey City, N. J., Monday, August 3. 1925. THREE CENTS

Приклонники митрополита Платона здобули собор. -- Филиповський у вязниці.

ПЛАТОНІВЦІ ВИКИНУЛИ ЗАЛОГУ ФИЛИПОВСЬКОГО НА УЛИЦЮ, ВИРУБАВШИ ВХОДОВІ ДВЕРІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 31. липня. — Сьогодня вже від вчасного ранку збирались приклонники митрополита Платона біля російської православної катедри на 97-ій улиці. Вполудне вже було їх до 600 і всі вони ждали терпеливо серед дощу дальшого розвитку подій, бо по наказу судді найвисшого суду Арона Леві Филиповський мав сьогодня забратись, під загрозою 30-дневного арешту. Одначе Филиповський не виходив, але держався далі забарикадований із своєю залогою 30 „карпаторосів" у мешканню митрополита.

Аж коло 1-ої годинн сполудня заїхав перед дім при 15 Іст 97-ій улиці автомобіля з двома шерифами й адвокатом Г. Г. Шегердом.

Вони пійшли сходами до мешкання митрополита і застукали в двері, але ніхто не виходив. Товпа народу посунулась під мешкання, а за нею і поліція, яка пильнувала порядку.

Тоді отворились двері церкви і відтам вийшов Филиповський, одягнений в чорний одяг і чорний колпак.

Публика крикнула: — Ось він!

Тоді шерифи пійшли до Филиповського. Сей сказав, що не одержав жадного наказу.

— Наказ є тут! — сказав один шериф і вручив його Филиповському.

Тоді його взято до автомобілю і відвезено до вязниці при Ладлов Стріт. Коли відїздив, публика кричала: Большевик, большевик!

Ледви Филиповського відвезено, „карпаторосн" зачинили двері церкви і знову скрились у хаті як у „кріпости".

Поліція не хотіла ломити дверий, бо дістала упімнення від судді за вломанне з Филиповським 1-ого липня. Одначе публика не стерпіла. Серед неї найшлись силачі, котрі взяли пару колів з недалекої будови і мерщій поспішили з тими „інструментами" під двері мешкання митрополита. Поліція була тільки рада, що вони її виручать і нічого не казала, а тільки й собі поспішила під двері, щоб не допустити до надужить.

Колами вдарено в двері. Вони розтворились і „кріпость" упала.

Платонівці увійшли до середини, а за ними пійшла поліція. Там найшли залогу майже з 60 осіб. Були то духовні, цивільні, женщини і діти. Всі немов на данний знак підняли крик і виск. Платонівці брали одного по одному за ковнір і викидали зі сходів на улицю — на дощ.

Секретар Филиповського о. Михайло Червинський зачав протестувати до поліції проти наїзду, але його протестів ніхто не слухав.

Другі священики кричали в розпуці і переляку:

Там на горі є женщини і діти!

І знову тоді женщини і діти мов на знак диригента зачали вищати під небеса.

Коли Платонівці очистили партер, пійшли на перший поверх. Там женщини дуже протестували. Одна навіть кричала, що її ранено і одяг на ній подерто. Але виявилось, що вона сама ранилась і теж сама подерла одяг.

Поволи вичищено і другий поверх, а вкінці забрано теж і дітий з третього поверха.

Півтора годинн тривало, заки ціла залога Филиповського найшлася на улиці на дощі, а Платонівці вже були в посіданню дому і церкви.

Вони взялись очистити хату, щоб митрополит міг ще вночі вернутись до свого дому. Між іншим подерли і викинули портрет Филиповського, який він був повісив в канцелярії митрополита.

Вечером прибув митрополит Платон. Зібрана на улиці публика привитала його оваційно.

Він поблагословив публику і повідомив, що в сю неділю не буде в соборі богослуження, аж у слідуючу неділю, 9-ого серпня с. р., буде торжественне освячене церкви.

ФОРД МАЄ 62 РОКИ.

ДІТРОИТ, МИШ., 30. липня. — Найбогатшому Американцеви, власникови найбільших фабрик автомобілів, Генрієви Фордови сьогодня минуло 62 роки.

В день уродин він працював як звичайно.

Репортерам газет заявив, що не має їм що сказати, кромі того, що чується цілком здоровий, та що вірить у красшу будучність для людського роду.

Один репортер спитався його:

— А як Ви се чуєте, що днів Вашого життя щораз то менше?

Форд на се відказав:

Я ніколи не думаю про зменшенне днів. Я живу сьогодня, а не вчера або завтра. Про вчера вже подбалось, а завтра саме про себе подбає.

НІКЕЛ І МЕЙОР.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 30. липня. — Нюйорські демократичні лідери кажуть, що демократична організація Ню Йорку заявиться за 5-центовою оплатою на трамваях та на воздушних і в підземних зелізницях, щоб вибити мейорови Гайленови аргумент, що він одинокий за 5-центовою їздою.

Українські Громадяни!

Українським селом заволоділа чорна рознука! В смертельній глущі занепадає село, основа нашої нації. Нидіє, марніє, тратить силу та вмирає повільною смертю. День в-день приходять звістки про випадки голодової смерти. В селах вже є голодовий тиф. Старці, матері та діти вються в голодових судорогах.

Де найдуть вони поміч?

Ми заморська іміграція мусимо дати їм поміч!

Коли Ваша громада досі не зложила своєї жертви Вашим обовязком подбати про се, щоби збірку переведено негайно.

За всіми інформаціями пишіть до Обєднання:

OBYEDNANNYE, 847 N. FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA.

ПОМЕР КУПЕЦЬ ЗБІЖЖА; ЛИШИВ ЧОТИРИ МІЛЮНИ.

Торонто. — Ще у вересні, 1924 р. помер в Торонто Джеймс Карутерс, великий купець збіжжа з Грейн Ексчендж, а доперва на днях оголосили, скільки він посідав майна, і як воно має бути розділене поміж його родину. Отже вартість його майна виносить $3,579,542. Окрім того він був заасекурований на 67 тисяч долярів, які дістануть: його син полісу на $13,700, його вдова $2,098, а $51,070 ціла родина.

ПОВІНЧАЛИСЯ В ХМАРАХ.

Дітройт, Міш. — Без дружбів і дружок та без ніяких весільних церемоній Говард Н. Патер, студент авіятики, і Глейдіс М. Бакстер, учителька, повінчалися високою у хмарах. Вони обоє були на одним аероплані, а священик на другім. Священик називається Генрі Г. Форд, з баптиської церкви в Гайленд Парку.

СТРІЛИВ ДО ЖІНКИ, БО НЕ ХОТІЛА ВИНАНЯТИ КІМНАТУ

Монтреал. — Італієць на імя „Джордж" просив паню Емілію Фернет, аби винаняла йому одну кімнату. Колиж вона сказала, що не винайме, Італієць виняв з кишені револьвер і стрілив їй в груди. Рана однак не є небезпечна і пані Фернет буде незадовго знова здорова. А за „Джорджом" поліція пошукує.

САМОВБИЙСТВО БУВШОГО УКРАЇНСЬКОГО МІНІСТРА.

Бувший міністер в уряді отамана Петлюри, Григорій Сироденко відібрав собі життя в Полтаві, де він жив в останніх часах. Перед трьома роками Сиротенко ще з кількома иншими член. партії соціялістів-революціонерів був засуджений на тюрму, але потім його помилували. Після того дістав посаду в Статистичнім Бюрі полтавської губернії. Причина самовбийства невідома.

КІЛЬКО Є ЛЮДНОСТИ В БЕРЛІНІ.

В Берліні оголошено в останніх днях звіт з однодневного спису людности, що відбувся 13 минулого місяця. Берлін має тепер 3,950,000 мешканців, то значить, що від 1922 року прирослo людности на 1 міліон.

ВІДГОМІН ЗАМАХУ НА ПРЕЗИДЕНТА ВОЙЦЕХОВСКОГО.

Дня 8. липня почався в карнім окружнім суді у Львові сензаційний процес проти промисловця Конгабера і тов. о злочин клевети і обману. Акт обвинувачення закидає підсудним, що вони підкупством при помочи поліційного щпига Микитина хотіли підставити якогось Паньчишина як справника замаху на президента Войцеховского у Львові минулого року. На лаві обвинувачених: Конгабер, Єгер, Глязерман, Дворніцкі і Микитин. Супроти цього, що оба обжаловані спрямували ще 3. VII. ц. р. до найвищого суду у Варшаві о вилучення в цій справі львівської апеляції і всіх її підлягли суддів і цей внесок досі не рішений, др. Ляндав зажадав відрочення розправи аж до порішення внеску. Трибунал по двогодинній нараді внесок оборони відкинув і приступив до дальшого ведення розправи З черги поставили оборонці нові внески і застереження. Трибунал по нараді майже всі внески відкинув.

ЗНАХІДКА З РИМСЬКИХ ЧАСІВ.

Директори музею в Вешпрім на Мадярщині відкрили мозаїку, дуже мистецько зроблену долівку римського дому з другого або третього століття по Христі. Долівка велика на 60 квадратних метрів. Це найкраща римська мозаїка, яку досі знайдено. На розкопки потрібна сума 25 до 30 міліонів корон, але музей не має на те покриття.

ІТАЛІЯ ОДЕРЖАЛА „КУСНИК ІМПЕРІЇ."

Велика Британія, згідно з конвенцією, яку підписано в Лондоні, в липні, 1924, віддала минувшого тижня Італії ту частину кольонії Кенея в Східній Африці, яка є відома як „Транс Джубаланд". Акту передачі довершив британський комісар Гоп. Італійський високий комісар, принимаючи „кусник імперії," висказав сердечну подяку Британії, як також заявив свою радість, що відносини між Великою Британією а Італією є добрі. Зараз після всіх тих формальностий британські фани, що повівали на ріжних урядових будинках, стягнено в діл, а на їх місце повивішувано італійські.

ЖІНКИ РОБІТНИЦІ І ДВИГАННЯ ТЯГАРІВ.

Індустріяльні закони в Каліфорнії забороняють фабрикам наймати женщин на роботу, при якій вони мусілиб підносити тягарі поверх 75 фунтів. В Огайо і Ню Йорку дозволеного максімум є 25 фунтів а в Пенсильвенії 15. В инших стейтах законних постанов в тій справі нема. Одначе й саме означення скількости фунтів ще не вповні схороняє працюючих жінок, бо відомо, що лекше, наприклад, перенести 25 фунтів з одного стола на другий, ніж двигнути 15 фунтів з підлоги на полицю понад головами.

ЩО ТЕПЕР КРАДУТЬ.

Нюарк, Н. Дж. — Сімох людий хотіли закрасти з урядового складу всю горівку вартости сто тисяч долярів. Розоруживши трох сторожів, які стерегли складу, горівчані злодії замкнули їх до задної кімнати, а самі взялися до виношення барилок з горівкою на „трок". І вже було на „трокові" 35 барилок цего напитку вартости 70 тисяч долярів, як нечайно впала на злодіїв поліція і перешкодила їх дальшій роботі.

УТОПЛЕНЕЦЬ ВЕРНУВ ЖИВИЙ ДОМІВ.

Мілвокі, Віс. — Давид Бурун ховався від своєї жінки і двох дочок через вісім років. Він нібито утопився в листопаді 1917 р., зіскакуючи з корабля, який плив з Мілвокі до Шікаго. На нього було вибрано варант за підпалення автомобілевої компанії, але дізнавшися, що він втопився, поліція перестала шукати за ним. Та на днях Бруна арештовано в Лонг Біч, Каліфорнія і тепер буде суджений за підпал.

НАБУВ СОБІ КЛОПОТУ В ВОДІ.

Лонг Біч, Каліфорнія. — Джон Саундерс, літ 101, пішов на днях купатися перший раз за послідних 20 літ. Убрався він був в той самий „бейтінг сут", що уживав перед 20 літами. Коли виліз з води, його поліцман арештував за те, що не був відповідно одітий.

„Цей „сут" був добрий передтим, заки я пішов у воду," оправдувався старушок. „Але він у воді подерся. Я цего не розумію. Думаю, що вовна, яку тепер виробляють, не є така добра як колись була."

Польща виганяє 20 тисяч німецьких родин заграницю як в диких середньовічних часах.

ШНАЙДЕНМІЛЬ, Німеччина, 31. липня. — Польща прогнала з Горішнього Шлеска, який їй признала Ліга Народів тому 5 літ, 20,000 німецьких родин, яких батьки тому 5 літ голосували, щоби Горішній Шлеск належав до Німеччини. Разом проганяє Польща понад 50,000 родин.

Польський уряд дав їм наказ спакуватись до 24 годин і відставляє їх поїздами до німецької границі. Тут їх розміщується по бараках.

Сюди вже прибуло 5,000 Німців, а поїзди привозять нових вигнанців.

Всі вони здавна жили на Шлеску і се був їх край. Там мали свої доми, землю, бізнеси, родини, знакомих. Нараз польський уряд каже їм забиратись до рідної їм Німеччини, але по знаної, бо поза Шлеском вони не були. Вони мусіли попродати все, що мали, за півдурно і втікати в сьому, що мали на собі.

Вони представляють розпучливий вигляд. Се маса середньо-заможних людий, робітників, бизнесменів і фармерів, котрі все стратили і не знають, що далі з ними станеться.

Такий розбій над спокійним населеннем діявся тільки підчас війни, або недавно в Туреччині, яка прогнала без пардону Греків з Малої Азії і Східної Тракії.

Поляки пакували цілі родини до поїздів як худобу і мучили їх цілу дорогу. Сотки вигнанців тяжко розхорілись, а десятки старших і дітий померло го дорозі.

Тут нема їх де примістити і вони лежать масами в бараках на соломі.

Німці заходяться, щоб добути для вигнанців поживу і шукають для них робіт.

Заграничні кореспонденти прибули сюди оглянути маси нещасливців, і кажуть, що колиб не бачили, то годі було-б їм повірити, що в Европі вертаються дикі темні середньовічні часи.

НІМЕЧЧИНА ВИКИДАЄ 7,000 ПОЛЬСЬКИХ РОДИН.

БЕРЛІН, 31. липня. — У відплату за прогнанне з Польщі 20,000 німецьких родин, Німеччина викинула із своєї території 7,000 польських родин із сеї частини Горішнього Шлеска, яку їй призначено, а котрі тому 5 літ голосували, щоби Шлеск належав до Польщі. Загалом Німеччина викидає до 20,000 Поляків. Се переважно бідні робітники, які хоч Поляки, але не вміють або мало вміють говорити по польськи. Богато теж з них має жінки Німки. Тому 5 літ вони голосували за Польщею, але тепер не хотіли-б туди іти, бо знають, що там їм буде тяжше жити.

ФРАНЦУЗИ ВЖЕ ЗАБРАЛИСЯ З РУРЩИНИ.

ЕССЕН, Німеччина, 31. липня. — Сьогодня забралася вже решта французьких окупаційних військ з Рурщини.

Німці приняли опорожнення з вдоволенням, але спокійно.

Завтра Рурщина вже знову буде обєднана з Німеччиною.

УГЛЕВОГО СТРАЙКУ В АНГЛІЇ НЕ БУДЕ.

ЛОНДОН, 31. липня. — Небезпеку страйку в углевому промислі в Англії відвернено сьогодня заходом правительства.

Правительство згодилось платити недобори углевого промислу протягом 9 місяців на покритте заробітних платень, щоби удержати їх в теперішній висоті.

На се, кажуть, правительство видасть $50,000.

ФРАНЦУЗАМ НЕ ВЕДЕТЬСЯ.

ПАРИЖ, 31. липня. — З Марока повідомляють, що Ріфи окружили одну сильну позицію Французів і виперли їх відтам.

Маршал Петен вертається сюди. Він, як кажуть, порадив правительству „сильну акцію" в Мароку.

І ЕСПАНЦІ ВОЮЮТЬ.

МАДРИД, 31. липня. — З Марока повідомляють, що еспанське військо обновило теж воєнні операції проти Ріфів.

Еспанці таксамо як Французи воюють головно з літаків.

АБД-ЕЛ-КРІМ ДО МАРОКАНЦІВ.

МАДРИД, 31. липня. — Провідник Ріфів видав поклик до всіх племен Мароканців і доручив його відчитати на громадських майданах.

Він каже, що Французи й Еспанці ніколи не погодяться, та що Ріфи наперед поборють Французів, а відтак Еспанців.

Вкінці зазначує, що се крайна пора Мароканцям скинути ярмо і стати вільною нацією.

АСЕКУРАЦІЯ НА ВИПАДОК БЕЗРОБІТТЯ.

ЛОНДОН, 31. липня. — Палата громад приняла нині проєкт закона про обезпеченне на вигадок безробіття.

Партія Праці голосувала проти проєкту.

ПРОТИ ФАШІСТІВ НА СИЦИЛІЇ.

РИМ, 30. липня. — Противники фашістів виступили проти них у виборах на острові Сицилії. Вони зорганізували під проводом бувшого премієра Орлянда „бльок свободи" і сподіваються значних успіхів.

ЩЕ ОДИН ВІЙСКОВИЙ СОЮЗ ПОЛЬЩІ.

БІЛГОРОД, стол. Сербії, 30. липня.—Югославське правительство веде переговори з польським урядом у справі заключення військового і торговельного союза на зразок польсько-чеського і польсько-румунського союза.

Якщо переговори увінчаються успіхом, так Польща буде в союзі з усіми членами „малої антанти," дарма, що до неї не належить.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES, Price each is 2997.

Half year	$ 7.00
Six months	$3.75
Three months	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:	
One year	$10.00
Six months	$ 5.00
Three months	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА! Передплата висилає три місяці.

На рік	$ 7.00
На пів року	$ 3.75
На три місяці	$ 2.00
В Джерзи Сити і Заграницею:	
На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

В Европі належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПРИМІРИ

Залучую $5, з того прошу взяти $3 як народний податок, а $2 на голодуючих в старому краю.

З поважаннєм Гринько Гринда, Боффало, Н. Й.

На Ваші руки посилаю свій однодневний заробіток в сумі $5 і призначую на голодуючих селян у пов. Турка, Сх. Галичина. Кличу також Антона Підуфалого і Тимка Мазурика з Ембрідж, Па., Николу Сікорського і Захарка Чайку з Карнегі, Па. Своє опізненне мотивую цим, що кілька місяців був без роботи.

Остаю з належним поважаннєм

Роман Пристай, Ембрідж, Па.

Засилаю два доляри на голодних, та прошу приняти мою жертву для наших нещасних братів в старому краю.

Петро Рудий, Бостон, Масс.

Прошу приняти пять долярів моєї офіри на бідних в Галичини.

Даниїл Яворський, Ню Йорк, Н. Й.

Цих кілька примірів вказує нам яскраво, що серед американської іміграції бється ще українське серце, яке відчуває біль замученого народу!

А біль цей страшний! Перед українським селом стоїть страшне марево голоду! Повінь заляла села, знищила сегорічний збір, та оставила сотки без притулку. Удар за ударом паде на наш національний організм!

Нищать наші школи, продають нашу землю Мазурам, а наших селян випроваджують за море, викидають з рідної землі.

Наше народне життє хитається під ворожими ударами і треба негайної і помочі! Цю поміч може дати лиш американська іміграція! Вірмо, що слідами цих свідомих громадян піде вся американська іміграція та сповнить свій довг; супроти свого народу.

Всі збірки пересилайте негайно до Обєднання Українських Організацій:

OBYEDNANYE, 847 N Fyranklin St., Philadelphia, Pa.

ПРИВИЛЕЇ ДЛЯ МЕНЬШОСТИЙ НА УКРАЇНІ

Советські газети з України пишуть:

При президії ВУЦВК (всеукраїнського центрального виконуючого комітету) істнує спеціяльна центральна комісія для національних меньшостий. Діяльність її полягає на відокремлюванню національних адміністративно-територіяльних одиниць, опіці над культурним та економічним життєм національних меньшостий. Зокрема комісія дуже богато робить, щоб критягти ЖИДІВ до хліборобства, пересилаючи їх з центральних українських губерній на південь України. В Херсонській і Криворізькій окрупах виділено спеціяльні земельні участки, куди вже переслано півтора тисячі жидівських родин. Жидівські кольонії відокремлено в САМОСТІЙНІ СІЛЬСЬКІ РАДИ, З ЖИДІВСЬКОЮ УРЯДОВОЮ МОВОЮ. ФУНКЦІОНУЄ ВЖЕ ТРИ СУДОВИХ КАМЕРИ З ЖИДІВСЬКОЮ МОВОЮ.

Ще більшу роботу переведено серед НІМЦІВ. Вже утворено 98 сільських німецьких рад і 5 німецьких районів, а має бути виділено ще 9 німецьких районів. ПОЛЬСЬКИХ сільських рад виділено досі 15. На Волині мають бути виділені ще 23 ради і утворений польський район та 4 польських судових камери. На Катеринославщині відокремлено два БОЛГАРСЬКИХ райони. На Одещині утворено 10 болгарських сільських рад.

* * *

Читачі бачать, як старанно вишукують на Україні чужинців, щоб надіяти їх спеціяльними національними привилеями.

Жидам твориться нові громади, які немов окремі републики мають усе окреме і независиме від держави.

Твориться навіть штучні польські громади, щоб дати їм спеціяльні права. Таксамо німецькі, болгарські й інші.

А одночасно МІЛІОНИ Українців на північному Кавказі, в Курщині, Воронїщині, в Азії, не мають жадних національних прав.

Яка велика РІЖНИЦЯ під тоюсамою владою між правами ТИСЯЧ АБО СОТОК Жидів, Німців, Поляків, Болгар та інших, і МІЛІОНІВ Українців.

Ці мілїони не мають ані прав більшости ані меньшости.

У. Н. СОЮЗ — НАЙЛІПШИЙ ОПІКУН В НЕЩАСТЮ. ЧИ ВИ Є ЧЛЕНОМ ЙОГО.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО САМІ І ЗАПИСУЙТЕ СВОЇ ДІТИ ДО У. Н. СОЮЗА!

КОГО ДНЕСЬ НАМОВИТЕ ОБЕЗПЕЧИТИСЯ В У. Н. СОЮЗІ, ТОЙ ВАМ ЗА ЦЕ ВДЯЧНИЙ БУДЕ ВСЕГДА.

СМЕРТЬ І НЕЩАСТЄ НЕ ТРАТЯТЬ НАГОДИ. НЕ ТРАТЬТЕ І ВИ. ОБЕЗПЕЧІТЬСЯ В У. Н. СОЮЗІ СЕЙЧАС.

ПРО ЖІНОЧИЙ РУХ

(З приводу відозви конгресового комітету в справі організації українського жіноцтва в Америці).

З рамени конгресового комітету в Ню Йорку вийшов почин організації американсько-українських жінок. Ціль тої організації двояка. Вона хоче зорганізувати українське жіноцтво на взір подібних організацій других народів для боротьби за рівноуправнення женщин, а дальше хоче допомогти визволенню нашого народа через пропаганду між жіноцтвом культурного світа особливо на міжнародних жіночих конгресах.

Як одна так і друга ціль говорять аж надто ясно та переконуючо про вагу справи. Вона повинна відбитися широким відгомоном, а наше жіноцтво повинно поперти ту щасливу думку всіми силами.

При тій нагоді подамо дещо про жіночий рух взагалі.

Славний психіятр Льомброзо писав колись, що чоловік та жінка, це два вже з природи нерівні осібняки. І коли жінки, чи там наука чи закони амагають до цего, щоби як одним так і другим дати ті самі рівні права і обовязки, то це йде проти природи, а що пр тивне природі, то не має рації істнування.

Мимо цего, як далеко сягає людська память, жінки всіх народів вели меньш або більш отверту а в послідній епосі добре зорганізовану боротьбу за рівноуправнення жінки в публичнім життю. Сегодня живемо вже в тім часі, коли вже майже всі культурні народи признають принціпіяльно рівноправність жінки з мущиною. Кажемо принціпіяльно, бо на ділі навіть в такій Австрії жінка все ще правно, особливо в сладкових справах, сильно упосліджена. Вона не може бути навіть свідком при тестаменті. Але це нічого, коли зважити інші здобутки на ту обставину, що організація жіночого руху ще нова. Коли підчас французької революції по проголошенню декларації прав чоловіка, одна з жінок домагалася затвердження уложених нею прав жінки, то викликала тим таке счудовання, що депутати не знали навіть як до цего братися та поняти, як така справа могла взагалі виринути.

В тій декларації домагалися жінки повноцо рівноуправнення з чоловіками, активного і пасивного виборчого права та допущення до всіх шкіл та урядів. Жінки почали тоді видавати жіночі часописи та закладати жіночі клюби, в яких горячо дебатували навіть над тим, щоби залишити жіночий одяг, а замінити його мужеським, щоби в сей спосіб усунути на зверх ріжницю між жінками а чоловіками. Конвент, що правив доді Францією, повісив супроти того руху по „революційному", себто позамикав всі клюби та часописи та припинив силою перший розмах жінок до організації.

Доперва 1848 рік, що зветься „весною народів", був дійсною весною для жіноцтва. Основане в Англії товариство для піднесення працездатности жінки було початком великого руху, що згори обхопив всі краї. В Злучених Державах почався той рух вже з початком 18. століття.

Найбільш завзята боротьба велася довкола питання, чи допустити жінки до студій на університетах. По тім питанню остала величезна література. Жінки доказували свою здібність на численних примірах многих жінок, які положили великі заслуги на поли штуки і літератури. Вже в старині славилися деякі жінки як знамениті лікарі, як славні поетки як Саперо, або фільозофки як Гіпатія, то саме було в часах гуманізму, а в новійших часах маємо вже цілий легіон жінок, що мають заслужену славу на поли науки.

Місто Ціріх в Швайцарії перше допустило жінку до свого університету. В 1868 р. записалася там на медичний факультет Марія Фегтлін і одержала в 1874 р. докторський дипльом. Вона була першим жіночим лікарем, а заразом тою, що клала здорові основи під жіночий рух, бо була доброю жінкою і материю, а разом совісним лікарем і пропаґаторкою природної. здорової жіночої емаципації.

В кілька літ пізнійше допущено в Швайцарії жінку до студій у технічних школах, а в 1880 р. допущено її до університету в Парижі, а потім в Кембрідж і Едінбург в Англії.

Нові виборчі права допускають жінку і до законодатних тіл. Загально відомою в Америці є лейді Астор, що є членом англійського парляменту від 1919 року. Такою самою є рівнож і др. Гертруда Баймер, що є послом до німецького парляменту і веде провід в жіночім руху Німеччини.

В 1913 р. іменовано в Лондоні др. Кароліну Спурджон першою звичайною професоркою мовознавства, а в 1922 р. др. Еліза Ріхтер осягнула подібне становище в Австрії.

Перша Голяндія допустила жінку до студій права, а адвокатка др. Естелля Сімонс тішиться там загальним признанням.

За далеко завело би нас вичисляти всі імена тих жінок, що зазнають тепер світової слави чи то на літературнім чи науковім поли. Є їх тепер повно у всіх народів. Є вони і в нас, серед Українців. Згадати б тільки славні писменниці як Марію Марковичеву, Лесю Українку, Ольгу Кобилянську, Галичанку, або Константину Малицьку, Ольгу Русову і богато других.

Зорґанізоване українське жіноцтво піднесе без сумніву чисто заслужених українських жінок, бо буде в спромозі допомогти видатнійшим, незасібним одиницям віддатися всецілю науці, підшукає такі таланти, видвигне їх на денне світло, а тим скріпить ще і нашу національну силу і культуру. — Своєю знова пропагандою в користь української справи серед своїх товаришок-жінок культурного світа принесе велику користь для справи української державности.

М.

КАРТА ЗМІНИ АДРЕСИ.

Хто зміняє свою адрес у, нехай долучить почтову марку за 10 центів і вишле сю картку на адресу:
"SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

До Адміністрації „Свободи":

Залучаючи почтову марку на 10 центів прошу змінити мою адресу.

Моя стара адреса була:

Число відділу.....
Імя .....
Улиця .....
Почта .....

Нова адреса є:

Число відділу.....
Імя .....
Улиця .....
Почта .....

ПРОТЕСТИ В СПРАВІ СКРШИНСЬКОГО.

I

Союз Українок в Америці вислав отсей протест проти офіціяльного витання польського міністра Скршинського в Злучених Державах до президента Кулиджа і до Політичного Інститута у Вилліямстаун, Масс.:

American women of Ukrainian descent are amazed to lern that the representative of Poland count Skzynski has been welcomed and honored in this country. Poland which was reestablished by America and the Allies began its new history with war on peaceful neighbors, conquest of their territory, enslavement of their peoples, imprizoning and torturing thousands of citizens, men and women, destroying churches, closing schools, dissolving societies and perpetrating innumerable acts of injustice upon the people. Polish gendarms and police are even torturing Ukrainian women. This statement is borne out by the fact, that two women Besarabova and Werbenek, were tortured to death in Polish prisons. The cruel regime of the Polish government is well known throughout Europe, so far in fact that even leaders of France like premier Painleve and speaker of Chamber of Deputies Herriot protested publicly against Polish atrocities on the people.

Hence we too believe that we are justified in protesting against any official welcome and hospitality which may be shown in our country to any official representative of Poland.

LEAGUE OF UKRAINIAN WOMEN OF AMERICA.
JULIA SHUSTAKEVICZ, Pres.
HELEN D. LOTOTSKY, Sekr.

II.

Січ ім. Б. Хмельницького в Ню Йорку вислала до Вилліямстаун, Масс., таку депешу:

American Ukrainians who fought in American army in France believed in late President Wilson's principle of self-determination of peoples of Europe. But this principle was violated by Poland which made war on neighboring nation Ukraine, invaded its western part and subjugated it. Polish military regime surpasses that of Czarist Russia or Turkey in Armenia. The Polish government destoys churches, schools, societies, newspapers. It imprisons and turtures thousands of Ukrainian patriots in most abhorring prisons.

French men of learning Painleve, Herriot and others protested against Polish white terror, and we believe that the whole civilized world should join them. We do join them and express our opinion that welcome and hospitality should not be extended in this free country to the official representative of Poland Count Skrzynski.

UKRAINIAN SOCIETY OF BOHDAN KHMELNITSKY.
New York City.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

I.

І. Н., Питсбург, Па. — Тарґани (канрочеа) найскорше можна вигубити порошком **„Блек Флеґ"**, який можна дістати в кождій аптиці. Сим порошком позасипати всі шпари в кухні і тарґани вигинуть.

II.

Теорія — значить погляд, оснований на наукових досвідах.

Гіпотеза — здогад на основі імовірности.

Емір, — яким хоче бути Абдел-Крім, се магометанський князь.

III.

Докладного числа **автомобілів** в Злучених Державах не можемо Вам подати. Приблизно їх тепер до вісімнайцять міліонів. Річно тепер в Злучених Державах виробляють нових автомобілів до 5 міліонів, значить, за 10 літ число автомобілів в Америці може що найменше потроїтись. З уваги на се буде щораз більша вигода для сіл і малих міст, а щораз більша невигода для великих міст.

Решта світа має ледви четвертину того числа автомобілів що має Америка. Причиною сього недостача добрих доріг і се, що жадна з держав богатством не дорівнює Злученим Державам.

СМЕРТЬ І НЕЩАСТЯ НЕ ТРАТЯТЬ НАГОДИ. НЕ ТРАТЬТЕ І ВИ. ОБЕЗПЕЧИТЬСЯ В У. Н. СОЮЗІ СЕЙЧАС.

Матвій Костишин.

НЕ ВІР!

Не вір! що загибіль нам злидні віщують
Держать нас закутих у своїх руках.
Наші ідеали до щенту руйнують
Перед нами стелиться лиш кровавий шлях.

Не вір! що кайдани не спадуть ніколи,
Що народ насильства провину простить,
Що ніхто не стане в борбу з „Голіятом"
І їх володарства не розтрощить.

Не вір, що подопче нас настрій ворожий,
З ним і слова рідні в могилі заснуть;
Золотії мрії про волю, про долю,
В порпурових филях щезнуть, пропадуть.

Ніколи не щезнуть!... Тільки вір в побіду
Так довго як серце в твоїй груди бесь,
Тільки не затрій го підшептом лукавим
Тоді воля, слава, во вік збережесь.

Не піддайсь покусі!.. не лякайся злиднів
Що сичать мов змиї, гарчать як той звір,
Бо для них всіх вибє чорная година,
Стій як мур лиш твердо і в побіду вір.

Джеменька, 26, 7, 1925.

ОПІКА НАД ДІТЬМИ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Діти це будучина нації. Тому всі народи докладають великих старань, щоб виховати як слід свою молодіж.

В Чехословаччині крім спеціяльного Міністерства соціяльної опіки істнує цілком приватна громадська орґанізація — Т-во „Опіки над дітьми і молодю". Членами її громадяне всіх ріжноманітних суспільних верств — словом всі ті, кого захопила й обєднала висока ідея виховати молоде покоління в любові до свойого народу, до красоти й правди, сильним й здоровим тілом і душею.

Свою діяльність Т-во провадить по окремих відділах і одно перечислення цих відділів вже дає досить ясну уяву про характер цеї діяльности. Для прикладу беремо Т-во у Градці Кральовому, невеличкому місті, що нараховує кілька тисяч мешканців. Отже воно має — відділ по приміщенню безпритульних дітей до публичних притулків і до приватних родин, як за плату так і без жадної плати. В 1924 році Т-во примістило таким чином 26 дітей і до нього продовжують поступати заяви від бездітних родин про бажання взяти до себе яку будь дитицу за свою. Це свідчить про те, що відомости про діяльність Т-ва дійшли у саму глиб народних мас і Т-ву скорше доводиться вишукувати дітей, які потрібують опіки й допомоги, ніж глядати місця, куди їх примістити. Особливу увагу Т-во звертає на дітей, яких безсоромно використовують ріжні жебраки, аби мати з них користь. Таких дітей часто доводиться Т-ву відбирати силою через належні поліційні власти.

Другий відділ дбає про приміщення дітей переважно робітничих родин на літні притулки для відживлення, лікування й підслинення. Таких дітей Т-во в одному Градці Кральовім примістило за рік — 84.

Третий відділ — допомоги дітям бідних родин видачею самого необхідного одягу, білизни й взуття. Таку допомогу дано 502 дітям.

Відділ допомоги голодним дітям видав за рік 13697 порцій.

Відділ опіки над малолітними злочинцями, каранними по суду (умовні кари). За рік взято під догляд й опіку й приміщено до навчання 54 дітей. Праця по виправленню цих дітей майже во всіх випадках дала дуже гарні наслідки.

Т-во приняло на себе правну опіку над майном дітей, які позбулись родичів. Приняти таку опіку просили самі діти — 22 випадки.

Т-во має спеціяльний притулок для сиріт, де виховує 16 дітей; дві тимчасові кольонії де приміщено 28 полусиротят; одну переходову станицю для дітей заблукавших, або таких, яких батьки не можуть дати відповідного приміщення на ніч.

Відділ охорони жінок з немовлятами має окремий притулок для положниць і амбуляторію для жінок, які годують немовлят. Дітям тих жінок, які регулярно приходять на огляд лікаря, притулок видає безплатно молоко й білизну.

Відділ опіки над позашлюбними дітьми вишукує їх дійсних батьків і примушує до пожнення своїх батьківських обовязків.

Товариство урядило спеціяльний майдан, на якому під керуванням фахівця з дітьми провадяться гри й забави. Мета майдану відтягти дітей від гор на вулиці, які дуже шкідливо впливають на їх моральний стан.

Т-во має в Градці Кральовому свій власний будинок, де приміщені всі його інституції.

Що торкається опіки над дітьми у віці від 12 до 15 років, то тим заняті спеціяльні два товариства, які хоч і є членами єдиної міжнародної орґанізації, але входять у склад також і цього чеського товариства й працюють з ним як його відділи. Це „Союз опіки над молодими хлопцями" і „Християнський Союз опіки над дівчатами." Опису діяльности цих товариств варто буде присвятити окреме місце.

Отже ми тут згадали про діяльність товариства лише в самих загальних рисах, але підійти до оцінки цієї діяльности з якими будь статистичними, або касовими цифрами майже неможливо. Наприклад відшукати безпритульну або скривджену дитину і безплатно помістити її до якої будь родини, а тим може на все життя дати їй батьків — це велике діло, але жадного касового обороту вона не викаже; таксамо кілька слів з любовю сказаних до дитини у місци і у відповідний час можуть дати їй моральну підтримку значно більшу ніж яка будь значна матеріяльна допомога.

Т-во жадних підпор, а ні звідки майже не одержує, кошти його складаються головним чином — з членських внесків і добровільних жертв. Всі члени товариства працюють безплатно, єдино з власного бажання й доброї волі.

Тепер, коли до нас доходять страшні вісти про стан, в якому перебувають тисячі дітей на Україні, особливо треба подумати про популяризацію таких товариств — і у нас. У Львові істнує подібне українське товариство.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЕ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО КНИГАРНІ „СВОБОДИ", 83 G.

ЛЕГЕНДА АТЛЯНТІС І НАУКА.

Вже старинні письменники, як Плятон, Евріпід, Страбо, Діодор із Сицілії, Плінй й багато инших писали про казочний остров Атлянтіс, який зник в океані після страшного землетрусу. Атлянтіс же дальше не лише в старинному місті, легенді, але й у новічній науці. Дослідники сперечалися завзято про місце, де запався цей остров Атлянтіс. А мав він бути більший як Африка. Инші вірили, що рештки Атлянтіса то Канарійські острови, ще инші вважали Скандинавський півостров частиною затопленої суші.

Славний німецький дослідник Африки Лев Фробеній у великій книжці: „А Африка мовить" пише м. и. так: Самособою сольонське оповідання про Атлянтіс це повість, прикрашена легенда, але сама суть його так як оповідання про Пігмеїв, про Трою, казку про Скитів й ин. легенди — містять у собі зерно правди".

В кождій казці міститься зерно правди. Отже і в цікавій, фантастичній легенді про Атлянтиду старалися дошукати цього зерна. Тайна Атлянтиди щораз частійше в історії виплиає на яв, або як релігійний міт, або як тема для легенд, повістей, поезій, вкінці й кіна принесли її на екран.

Тепер і вчені почали займатися тайною Атлянтиди з геольогічного погляду.

Щоби пізнати жерела цієї легенди, треба заглянути до старинних мітів. Найменше фантастичні вісти подає грецький фільозоф Платон (429—347 перед Хр.) у діяльогах про права природи в „Тіме" і „Критію". На основі традиції оповідає він історію давньої суші (континенту), що мав бути на Атлянтикові за Гераклевими стовпами (нинішний Гібральтар). Суша ця наслідком западання перемінилася в остров, званий Позейдон у честь бога моря. Остров цей мав зникнути з причини вибуху вулькану около 9.000 року перед Хр. На основі єгипетських жерел є докладна дата року 9.564.

Подаючи історію цього острова, оповідає про звичаї раси Атлянтів. За упадок раси боги знищили і затопили в глибинах води цей гарний остров Позейдон. У одному з атенських торжеств, настановленому для святкування памятки побіди Геленів над наїзниками з Атлянти, можна також дошукуватися питання Атлянтиди.

Майже всі народи мають легенди про потопу, Ковчег Ноя й загладу якогось мудрого народа, який за гріхи був покараний потопою. Гіндуські і єгипетські жерела згоджуються з тим у багато подробицях. Книги Маї, які переховуються в Британському музеєм в Лондоні, а написані 3.400 літ тому, видані в американськім перекладі, подають історію острова. Остров 8.000 літ перед написанням тої книги розпався після страшних стрясень і вульканічних вибухів, вкінці запався в море, а з ним згинуло в глибинах морських 64 тисячі мешканців. Дати ці згоджуються з єгипетськими датами. Инші жерела, що походять від великих втаємничених людей Сходу, на основі їх предвиджуючої сили, годі піддавати під досліди наукової критики.

Вони кажуть, що червона атлянтійська раса, яка істнувала 800 тисяч літ, мала велику й високу цивілізацію, вміла науково опановувати незнані нам права природи, примінювала їх у щоденному життю, головно в технічних і лічничих працях. З часом, як почали тих таємничих сил природи вживати в шкільних для людей цілях, раса ця підупала, тратила за кару все нові землі наслідком вульканічних катастроф. Аж вкінці в 9.564 році перед Хр. зникла у море останній остров Позейдон. Затонулі землі, на яких

чава культура. Шляхотнійша часть того населення еміґрувала на протязі століть перед загладою й сотворила кольонію. Внесла туди свою високу культуру. Одна з таких численніших кольоній мала бути в Індіях, а до Єгипту принесли Атлянти високу цивілізацію й знання вже 200 тисяч літ тому. Як сліди тої культури й технічного знання остали побудовані тоді піраміди Сфінкса й Хеопса й нинішні звалища Карнака. І дійсно ці монументальні памятки цікаві будуть усе мистецькою а велитенською технікою будови. Бо, відповідно до науки, так молодий, єгипетський нарід будував піраміди з монолітів (величезних каменів). Атлянтійське знання мали єгипетські святині заховати, бо то було таємне знання, що не виходило поза пороги святині. Отже з Атлянтиди має походити найстарша цивілізація, яка в Єгипті сталася колискою нинішної цивілізації. В Індіях у святинях є старі мапи землі, які походять з тих самих жерел. На тих гіндуських мапах видно ще останки слідів Атлянтиди, як остров Позейдон.

В найновійших часах займався питанням Атлянтіса французький вчений др. Люї Жермен із паризького геольогічного музею. Він подає в „Реві д' де монд" висліди своїх дослідів. Доходить до висновку, що в третичній добі „Атлянтіс" був континент між Африкою й Америкою. Після затоплення Атлянтіса остали ще лише Канарійські острови, Азори, Мадейра й Капвердійські острови. „Три важні факти— пише Жермен — впадають в око при розгляданні зоольогічної історії цієї атлянтійської групи острова: Незвичайне вбожество в ріки, континентальний характер їх фавни й вкінці тісні взаємини цієї фавни між південноевропейською й північно-африканською. З фавною тропічної Африки не має тамта взагалі ніщо спільного. На всіх островах фавна солодкої води дуже незначна. Всі річні звірята (за виїмкою угора) походять із новійших часів. Принесли їх сюди люде. У ріках і потоках жиють лише звірята такі, які бувають у Півн. Африці й Півд. Европі. Ця краєва фавна (звірята) — за виїмкою деяких пород, які недавно запроваджено — наскрізь автохтонна (краєва). Вона на всіх островах однакова, а передусім вона континентальна. Та не дасться заперечити, що на деяких островах є породи звірят, характеристичні для цих островів. Але вони не є численні і всі походять із спільної землі. Ріжниці між ними повстали щойно тоді, як затонувший континент поділився на архіпеляги а потім на острови. Цікаве, що фавна атлянтійських островів ні трохи не похожа на фавну тропічної Африки. Це тимбільше цікаве, що Капвердійські острови є зовсім близько східної Африки. Зате південні острови, в Ґвінейському заливі, як Фернандо По, Аннобу, Іль ді Прінс, Сан Томас і Св. Олена (які колись лежали посеред африкансько-бразилійского континенту) мають наскрізь тропічну достинність.

Але атлянтійські острови мають не лише фавну дуже подібну до середземноморської. Є там також звірята, які жиють і в центральній Америці та на Антилях. Це каже догадуватися, що мусіла бути якась сполука між Центр. Америкою й атлянтійськими островами.

Др. Жермен на доказ своєї теорії про потонувший континент подає водну ростину „саргасум" із родини Phaophycee. Є яких сто пород цієї ростини. Найбільше є ростини „sargassum bacciferum". Вона не є подібна до водних ростин американських і антильських побереж. Але моряк знає, що водні ростини, які буря відриває від американських побереж, дуже рідко опливають поза струю водорости, які є на побережах атлянтійських островів, так Акунба. Досліди виказали повстали якось инакше. Коли теж, що весь той остров покриплятнутися звірятам, що жиють поміж цими водоростями, рибам, морським псам, морським ракам і иншим мякунам, які ні трохи не є подібні до американських або европейських, а бувають лише в морі Саргасо, то — на думку Жермена — остає лише можливість, що десь недалеко моря Саргасо мусів бути колись континент, який затонув в океані, який старинні називали Атлянтіс. Ці водорости то останки з побережа, істнують вони від тисячеліть. Множаться вони природним способом при помочі дільби, цебто клітина переполовлюється. Понайбільше звірят побережних країв затонули разом із сушею. Деякі породи звірят примінилися до нових услівій життя й перетривали катастрофу. Це є звірята, які ще нині подибуємо на тих островах. Вони становлять континентальну фавну посеред безмежного моря. Угор, то одинокий мешканець солодких вод, який пережив катастрофу. Жиє він на побережах і берегах рік на північному-заході Атлянтіса. Він не вигинув. Бо угор розмножується (як це наука знає вже від яких 15 літ) на висоті Атлянтійського океану й пануєтся на дні моря Саргасо. Може загадочний інстинкт угрів, які з середнеевропейських рік перепливають аж до моря Саргасо, щоби там зносити ікру — доказує, що й не дуже давно істнував цей казочний континент Атлянтіс? Або може від часів, як Африка відділилася від Америки (що сталося в стільки багато літ, що неможливо, щоби вже з тих часів люде оставили якусь легенду, не згадуючи про легенду Атлянтіс, що й так вказує з самої вже назви на грецьке походження. Отже загадка казочного континенту Атлянтісу все ще не розвязана.

—o—

Недавно тому один із атлянтійських каблів перервався. Треба було направити його. Кораблі вислані для цієї цілі, видобули при помочі якорів разом із каблем величезний камінь, що лежав на дні моря. Витягали цей кабель 9 тисяч км. від берега, на північ від Азорських островів, а кабель був у глибині 3 тисячі метрів. Показалося, що то був камінь вульканічного походження. Але цікавійше, викинений вибухом не на дні моря, але на сушу. Далося воно ствердити тим як камінь згуснув на своїй поверхні. А що на поверхні не найшли також ніяких слідів звітренки, з цього наука догадується, що камінь дістався небаром після вибуху до морських глибин. Отже завдяки припадкові маємо в цьому камені незбитий доказ, що на дні Атлянтику є якась суша, затоплена наслідком вульканічного вибуху.

Останніми часами вчені, бажаючи пізнати правду, почали робити пошукування на дні Атлянтиди. Почала ці пошукування Англія, за її приміром пійшли Злучені Держави й Німеччина. Досліди цих експедицій мали доказати, що на дні Атлянтику є величезний затоплений остров, перетятий ланцюхом гір, що йдуть у півн.-східнім напрямі, аж до побережа Південної Америки. Ланцюх тих гір є 9 тисяч стіп високий, а одна з його відліг творить своїми шпилями Азорські острови, так Акунба. Досліди виказали повстали якось инакше. Коли теж, що весь той остров покриплятнутися звірятам, що жиють вульканічні останки. Плюють поміж цими водоростями, ходять вони з страшних вибухів. Стверджено навіть вигаслі кратери вульканів.

Стільки принесли розсліди морського дна. Перейдім до инших розслідів і доказів. Палеонтольгія, яка дає вісти про пратипи звірят і рослин, находить скаменілій матеріял у покладах землі. На цьому матеріялі студіює розвиток і повільні переміни від пратипів до теперішнього світу організмів. У пошукуванню за безперервністю розвоєвого ланцюха відкрили ряд споріднень між звіринними расами і родами фльори (ростинности) Нового і Старого Краю. Не все одначе знаходили сполучуючі розвоєві звена (кільця), котрі повинні находитися і тут і там.

І так прим. м. и. пратипу коня (protohippus) не найшли ніде ані в Европі ані в Америці, ані в Африці. В Америці коней не було; ствердили це відкривці. Але Европа й Азія мали вже тоді багато рас коней. Одначе пратипу й вони не мають. Отже кінь у давній давнині мусів еміґрувати до Европи. По дорозі на протязі довгих століть кінь улягав щораз більшій еволюції (переміні). Переплисти кінь не міг, отже щоби перебути дорогу через Атлянтик, мусів мати якийсь континент. На тім континенті повинні би бути ці скамянілі бракуючі звена переміни. Вчені ставлять щонрадо гіпотезу (науковий здогад) мостів, що лучили оба континенти. Ці сполуки мали пізнійше запастися. Простійшою була би гіпотеза, що в прастарих тих часах лучилася Атлянтида безперервно з обома континентами. Вона то, ця Атлянтида затоплена в филях океану.

Цікава є нова теорія гамбурського метереольога Альфреда Веґенера, що континенти переміщуються. Веґенер ствердив на основі спостережень, що лінія висунку берегу Північної Америки й Африки згоджується точно, аж до подробиць, відповідають собі загненими й опуклими лініями. Колиб зісунути обі лінії берегів, утворилася би одностайна суша. На цьому основує теорію, що нинішні части світа творили колись одну материк континенту. Теорію цю спрадив і попер вислідами геольоґічних дослідів. Пізнійше може здиралося й розривало цей континент. Вкінці суша набрала вигляду подібного до нинішнього.

Нинішня наука устала, що одна з вульканічних ліній, які ідуть із півночі на південь, переходить через Азорські острови. Вулькани цієї лінії мусіли знищити й затопити часть суші. Зчасом віддалили острови, який пізнійше, наслідком вибухів, запався тому 11 тисяч літ, як остров Позейдон. Веґенер пояснює в своїй теорії пересування суші діланням сонця.

Стільки досі маємо вістей, основаних на науковних дослідах. Вони потверджують істнування тої суші, досі леґендарної. Чи ще дальше вияснить ця леґенда, покищо не знати. Нинішня наука каже, що колиб Атлянтида вже тоді мала людей, то найстарші містили чоловіка мало пригадували би нинішнього чоловіка. Тому тяжко було би вияснити, що високу культуру тодішнього чоловіка, про яку згадують леґенди й міти.

ВИЙШЛА З ДРУКУ ВИЙШЛА З ДРУКУ
НОВА ТЕАТРАЛЬНА ШТУКА
МУЖИК ПАНОМ
КОМЕДІЯ В ПЯТИ ДІЯХ
(Переклад з ляського М. Цепенеька).
ЦІНА [illegible] 25 ЦЕНТІВ
[illegible] ПТУ, Д. І.

5-ГО ЧЕРВНЯ 1569 РОКУ.

Дня 5-го червня минуло 356 років від важкої історичної події, що дуже заважила на долі західно-українських земель взагалі, а Галичини особливо. Подія ця то т. зв. Люблинська унія з 1569 року, себто злука в одну цілість з Польщею Литви, під владою якої було в той час багато українських земель.

В долі самої Галичини ця Люблинська унія не змінила майже нічого, бо та країна була вже до того часу 220 років з малими перервами під владою Польщі. Коли у 1340. році ца Юрію Тройденовичу вимер пануючий галицько-волинський княжий рід, угорський король Людвик і польський Казимир захотіли забрати ці землі собі. Та їм не вдалося; галицькі бояре вспіли оборонитися та передали княжий престіл литовському князеви Любартови. Але не на довго. Польський король Казимир по кількох роках забрав під свою владу Галичину, яка й з малою перервою угорського панованя оставала під Польщею аж до перущого її розбору, себто до 1772 року. Волинь і другі північно-західні землі залишилися тоді під Литвою, що мала тоді під своєю владою також Чернигівщину, Київщину з Задніпровем і Поділля.

„Захопивши Галичину — пише проф. Грушевський у своїй історії — Казимир всіми силами пильнував того, щоб як найбільш ослабити все, що стояло против Польщі, а напустити туди як найбільше своїх людий. Він відбирав маєтки і уряди у бояр, які держалися Любарта, роздавав землю Полякам і ріжним зайдам, що приставали до Поляків, накликав до міст Німців, даючи їм всякі права. Боронив здобуту землі всіми силами, мав до помочі Угрів, папу, часом і рицарів німецьких і Любарт був супроти нього за слабий, щоб видерти від нього Галичину." Це робилося цілими сотками років. Поневолювалось українське селянство, відбиралось усі, хочби найпримітивніші права українського міщанства, перетягалося на свій бік українські інтелігентні і богаті верстви, а разом з тим насаджувалося на українських землях польський елемент, наділений необмеженими правами, зглядно безкарний у свойому беззаконню. А все те в тій цілі, щоб змінити насильно характер краю.

Отже в долі Галичини, яка в часі Люблинської унії мала за собою 220 років польського панування, та унія не змінила нічого. Вона ввела такий сам стан, що давно вже заістнував у Галичині і в инших українських землях.

Люблинською унією прилучено безпосередно до Польщі насильно Волинь, Підляшє, Брацлавщину й Київщину, а під Литвою, що тепер тісно звязалася з Польщею, остала Берестейщина і Пинщина. Тепер це вже був один чорт. Оці всі українські землі із Сіверщиною, яку підбито сорок років пізніще, оставали під Польщею аж до визвольної війни Богдана Хмельницького.

І хоч цей 1569-ий рік фактично не змінив нічого в положенню Галичини, то поширюючи подібний стан річий на українських землях дальше на схід, він тим більше закріплював той стан у Галичині, відсуваючи у майбутність можливість якоїсьнебудь зміни та утворюючи рівночасно ґрунт, на якому у відповідний момент могло опертися ті, що хотіли за всяку ціну над краєм панувати.

В. А.

КОРОТКА ІСТОРІЯ КОЗАЧЧИНИ

написав проф. Володимир Антонович із передмовою словом про життя та діяльність Антоновича, із портретом автора, образами гетьманів, картою України і уватами д-ра Мирона Кордуба, друге видання.

Ціна 65 центів.

„СВОБОДА"

ЗВІДКИ БЕРЕТЬСЯ ПАПІР ДЛЯ ГАЗЕТ.

Той папір, на якім днина за днинною друкуються тисячі американських газет, родиться і виростає в лісах Злуч. Держав і Канади; його роблять з дерева. Кожна людина, що за два центу купує собі в ранці чи у вечері газету на 24 сторонах, тим самим „вирубує" з якогось американського або канадійського лісу брусок дерева на чотири цалі (інчі) довгий, три цалі широкий і два цалі завгрубшки. З одного саджня дров (128 кубічних футів (3,600 осіб) можуть довідатись, які сегодня новини на світі.

Для того, щоби міліони таких саджнів і цілі ліси перетворювати у скирти газетного папару, люде сотворили цілу велетенську машину, помітну і своєю хитрою механікою і масовою продукцією. Одна з великих фабрик паперу в однім дни продукує його досить, щоб 1,800,000 передплатникам поставчити газету на 24 сторонах. Папером, що виходить з тої фабрики в однім дни, можна би накрити 1,400 акрів.

Усі фабрики паперу положені понад ріками, які служать їм на три способи: як моторова сила, для транспорту і постачування потрібну для продукції воду. Деякі новіші фабрики користуються з електричної сили, але дерева транспортують все таки на ріках і з рік черпають воду для вирібництва. З того дерева, що по ріці Сент-Моріс (в східній Канаді) спливає тільки до одної фабрики, можна би зробити дарабу (пором), котири фути широку, чотири фути високу і довгу на двіста миль. Водні помпи на берегах тої ріки вистачилиб для постачання води такому місту, як Бостон або Балтімор.

Вирібництво починається з того, що дерево рубають, обчімхують з кори і ріжуть у бруси по чотири фути завдовжки. Так воно іде на „жорна", що мелють і труть ті бруси на розпливчату деревну масу. Прінціп той сам, що в звичайних жорнах, тільки в папірні ті жорна великі, — камінь-маєе яких пять футів вшироки і такий-же завгрубшки. Обертають його, — дуже швидко і з гуком — велетенські електричні батерії. До каменя пруть брус дерева і на протязі одного дня один такий жорновий камінь може змолоти і розтерти 17 саджнів. По жорнах раз-у-раз спливає цілий потік води, який змелену масу дерева забирає з собою і охолоджує. Вийшовши зпід жорен і сполочене водою дерево виглядає як рідка юшка.

Та навіть якби з всі витягнути воду, то деревна маса не трималабся купи; у ній нема тих ниток чи то волокон, які бачимо в газетнім папері,— все мілко змелене і розтерте. Для того треба добавити до неї ті волокна, теж з дерева. Частину — приблизно четверту частину — брусів не мелють, але рубають на тріски, по якому цілеві довгі. Ті тріски насипують у великий казан, добавляють ріжних з сірки і вапна, пускають пару, і яких вісім годин дерево вариться. Після такого вивараня з його лишаються тільки тонкі природні волокна, які мішають з деревною масою тільки для того, щоб вони служили за нитки чи то мускули, придержуючі папір при купі.

Та все таки і з тими тоненькими витками дерево представляється як рідка юшка, якій далеко ще до рівного, сухого паперу. Ту юшку закрашують ялуном і синкою і з великої бочки („тенка") ллють на мідну сітку. Юшка як водопад ллється з гори, падає на пояс з сітки, що швидко посувається, вода спливає через сітку і в один момент з прочіженої юшки робиться наче поволока мокрої маси на дротяній сітці. З дротяної сітки, в неустанним руті, вона переходить на широке [illegible] бавовняне, гублючи по дорозі все і все більше води. Далі ті рядна несуть деревну масу, — все сухішу і тоншу — на горячі цилиндри, які з неї забирають ще більше води і врешті ціле широке рядно сухої деревної маси іде під стальову машинерію, яка його прасує і робить з нього папір. Ціла та справа — нерехід „юшки" з меленого дерева від черцного „тенка" аж до останньої машини, з під якої виходить вже папір, не забирає більше, як 45 секунд.

Рахуючи разом всі вирібничі процеси — від самого ліса аж до кінця — на протязі одної секунди, фабрика виробляє стільки паперу, скільки треба на двайцять приміриків газети в 24 сторони.

З БОЛЬШЕВИЦЬКИХ ЖАРТІВ.

I.

Оповідають, що коли ще Раковський був головою „совнаркому" в Харкові, на новий рік рано дістав телефон і перші слова з телефону:

— Дурак!

— Що се? — питає здивований Раковський.

— А витаю Вас! — каже другий комісар. У нас же, бачте, тепер все скорочене: „совнарком", „наркомфін", „нарком-хоз", „неп," навіть штати (себто платня, а не штани, бо тих цілком не було), отже є і „дурак."

— Та що значить?

— Доброе утро, Раковський!

II.

Один комісар в Красноярску Банковський підписував усі писма і документи, які його писарі предкладали, не читаючи.

Користаючи з того, вони предложили йому одно писмо, а якому він запрошував начальника поліції на хрестини до себе за 9 місяців, і друге, в якому писав, що нічого не знає, бо нічого в канцелярії не читає, бо не має часу, бо недавно оженився.

Донесено про сі писма до Москви і Банковського усунено.

Таким способом усунули писарі комісаря.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

БЕТЛЕГЕМ, ПА. Бр. св. Димитрія, ул. 288, повідомляє всіх своїх членів, що надзвичайний мітинг відбудеся дня 6-го серпня, точно о годині 7-ій вечер, на Українській Гали на Карбон ул. Незаплатившіх член заплатить 1.00 кари, а урядник 2.00. Звичайний мітинг відбудесь дня 16-го серпня, точно о годині 1-ій пополудни. Кождий член повинен явитись на тім мітингу, бо є важні справи до полагодження. — Роман Каплун, предс.; Рафаїл Остапчук, секр.

2-ГИЙ РІК ВИДАННЯ 3-ТИЙ РІК ВИДАННЯ
ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ
літературно-публіцистичний і інформаційний журнал
„СТУДЕНТСЬКИЙ ВІСТНИК"
орган Центрального Союзу Українського Студентства
який виходить що місяця в Празі і відзеркалює життя українського студенства на всіх теренах України та на еміґрації.
Передплата: в Чехо-Словаччині 3 чеські 11 ч. кар.; на кордоном, 1 число 15 ам. центів.
Адреса: C. S. A., Praha, hlavni posta, prihr. 411. (Stud. Vistavk).
Гроші слати на адресу: C. S. A., Praha, Zivnostenska banka Cesky. (Stud. Vistavk).

ПОЗІР! ПОЗІР!

Сим подається до відома всім [illegible] читачам, що приймаємо до [illegible] ріжні оголошення до часопису „Свобода", треба рішаючого [illegible] оголошення прислати і належність за них. Щоби [illegible] могли оригінальні [illegible] прислана враз з даним оголошенням, будуть наклані за кожде написане в оголошенню одно слово чисто 2 кг. коли так [illegible] 30 або більше слів. За оголошення потрі на менш 30 слів платиться 60 [illegible] Виняток творить [illegible] Сокіл, котрих оголошення [illegible] підписані місцевим [illegible] Всі оголошення мають бути [illegible] до адміністрації „Свободи" [illegible] перед днем оголошення [illegible] ся, так що можна [illegible] треба, був час [illegible] Свободи. Сторони [illegible] Українцями [illegible]

ФАРМИ!

ФАРМИ! ФАРМИ!

Фарма 78 акрів, дім 8 кімнат, 6 инших будинків, сад, 6 акр. ліса, 12 вівса, 14 кукурузи, 11 пшениці, 9 жита, решта сіно і пасовисько, машинерія, мовді коні, 11 безрог, 400 курий, 30 кабанів, 18 гусий, Цікава, 3 м. до міста. Ціна $5800, готівкою $3000. — Фарма 225 акрів, 40 кукурузи, 18 вівса, 100 сіна, 55 трубого ліса і 12 акр. саду, ріка, хліб 14 кімнат, 7 инших будинків, 22 корови, бик, 3 коні, 800 курий, богато другого дробу, машинерія, авто, цікава зараз при фарм, 1½ милі до міста і стації. Ціна $11,500, готівкою $5500.

P. FILANOWSKY — Фарма
143½ St. Marks Pl. (E. 8th St.)
New York City.
або 92 Main St., Flemington, N. J.
Telephone: 332 L.

ДОБРА НАГОДА ДЛЯ СКОРОГО КУПЦЯ.

Фарма в New Jersey, близько Ню Йорку, 80 акрів, 15 акрів ліса — твердиска, решта засіяна; овочевий сад, річка, дім 10 кімнат, і 8 других будинків в добрім стані, 7 добрих коров, 3 коні, 2 безрогі, 400 курий і вся потрібна машинерія, як: трактор, молотілка, саможатка, млин, автомобіль і т. д., великий урожай; ½ милі від міста, цікава на фарму. Ціна за все $8000, готівкою $4000. — Фарма для годівлі курий, 7 акрів при самім місті з всіма удішненями, електрика, вода і т. д.

P. OWBY,
194 Avenue A, New York City

ГАЙДАМАКИ
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

видання ілюстроване артистом А. Г. Сластьоною, велика настільна книга (13x17 цалів).

В карт. оправі $5.50, в полот. оправі $6.00, в люкс. оправі $6.00.

Замовлення посилайте до:
„SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ВІДРОДЖЕННЯ

роман Льва Толстого, переклав Вас Симович, в портретом автора і з передмовою перекладчика. Друге, заповнене, в текстовою реставрацією Б. Бодниарського зрівнене видання. Три частини в двох томах.

Брош. $2.25, опр. $2.75.

СИН УКРАЇНИ

Історична повість у трьох частинах, з ілюстраціями та мапою, сюжет, опрацьовання та редакція Вал. Золотоноша, компонували Ігор Федів та Вал Золотоноша.

Брош. $1.50, опр. $2.00.
„SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

БОРОТЬБА ЗА ЗЕМЛЮ.

Над українськи народом зависла нова небезпека. Від кількох тижнів польський сейм радить над новим проектом земельної реформи. Коли в 1920 році большевицька армія досягла Варшави, польські пани не мали иншого способу захотити польського хлопа до оборони Польщі, як пообіцяти йому землю. І тоді польський сейм поспішно ухвалив закон про земельну реформу. Та коли припадок уратував Польщу від загладн, польські поміщики скоро забули про земельну реформу і не мали найменшої охоти віддати землю в Польщі польському хлопові. В корінній Польщі польський селянин землі не дістав. Ціла земельна реформа в Польщі звелась до того, що польського хлопа посилано на українські землі, на так звані „креси" і тут спокоївку українську землю ділено між польських кольоністів. Тай тут землю дістали переважно лише польські жовніри, часто густо генерали, офіцери та їх чури, які з роду на землі не працювали, не вміли і неконче хотіли на ній працювати.

Ціла земельна польська політика полягала саме в тому, щоб відвернути увагу польського селянина від поміщицької землі в Польщі, а зробити його ласим на землю українську. Та й тут на „кресах" між польських осадників поспішно розділювано головно лише бувшу державну землю та землю української православної церкви.

Польський селянин все таки шорах голосніше домагався землі таки в корінній Польщі. Та польський уряд і польський сейм, в якому на сором хлопські посли мають величезну більшість, не спішились з переведенням земельної реформи в життя. Що й но тепер вніс польський уряд до сейму проект зміни дотеперішного закону про земельну реформу.

І знову головною цілею того проекту є якнайскорше розпарцелювати між польських осадників поміщицькі й державні та церковні землі на наших землях на т. зв. „кресах", погоню польського селянина спрямувати на схід, на землі українські. На цьому погоджуються всі польські партії. В цьому теж лежить велика небезпека нового проекту земельної реформи для українського народу.

Українське село, яке дуситься з браку землі не може спокійкійно ждати, аж закинуть на нього цю нову петлю. Український народ мусить повести широку, добре зорганізовану оборону свойого варстату праці.

Українські посли до сейму, українські партії та станові, професіяні організації українського селянства повинні негайно перевести організацію цеї акції.

Крайна пора!

БУТЛЄГЕРИ МАЮТЬ 17 КОРАБЛІВ.

Перт Колборн, Онт. — Бизнес може упадає в Канаді, безробіття зростає, але бутлєгерство (нелєгальна торговля у поточними трунками) незвичайно росте вгору. Коли минувшого місяця прибувало до цього порту з Америки сім бутлєгерських кораблів по горячі напитки, то цього місяця їх число зросло до 17—20. Минувшого тижня ця бутлєгерська фльота забрала відси 20 тисяч скринок (кейсів) горівки і повезла їх до Бофало в Америці. Мажна бути певним, що незадовго бутлєгерство розвинеться між Канадою і Злученими Державами до найбільших розмірів.

ІСТОРІЯ ОДНОГО ВИНАХІДНИКА

Одного з найбільш відомих, найбільш уживаних і найбільш корисних машин є звичайна машина до шиття. Не обійдеться без неї ніякий кравець, ні одна швачка, можна її здибати мало не в кождій хаті. Сотні тисяч тих машин продукують фабрики щорічно даючи роботу тисячам робітників та зиськи. Фабрикантам і продавцям.

Але чоловік, що опридумав ту машину, набідувався довгі літа, поки свій винахід пустив поміж люде, і користь з нього мав аж тоді, коли вже ледви міг користати.

Еліс Гау уродився в 1819 році в Спенсер (Масачусетс) в сімиї бідного фармера-мельника. Вже з дитинства мусів помагати батькови і братам при роботі в млині, а в шіснайцятім році життя пішов працювати до фабрики в Ловел, потім в Кембридж. В двайцять-першім році життя оженився і перебрався до Бостону, де працював як машиніст.

Думки про можливість якогось механічного знаряду до шиття прийшла йому, коли дивився, як жінка шиє і шиючи виконує рар-у-раз такий сам рух руки. Че не могла би заміняти тої руки машиною, якаб так само пробивала голкою матерію й витягала голку назад? Перший модель йому не вдався; голку в нім він приспосібив з вушком по середині і напрацювався цілий рік, поки переконався, що так не піде. Пробував инакше, з загнутою голкою, з вушком коло вістря, врешті з двома нитками, і в жовтні 1844 року мав вже готовий перший надійний модель.

З довірям до будучности свого винаходу Гау покинув роботу в Бостоні і перебрався назад до батька, щоб далі працювати над своєю машиною. Батько жив в той час в Кембридж, де мав майстерню соломяних капелюхів. Але майстерня згоріла і Гау опинився без даху і без засобів для удержання родини, в якій вже прибуло троє дітей. Та трапився сусід Фішер, якому сподобались його спроби і за половину майбутніх патентових прав він давав Гаувови мешкання і удержання та ще позичив пятьсот долярів. В маю 1845 року машина була готова і Гау вшив на ній перших двоє убрань, для себе і для свого спільника.

Та покищо на тім стало. Він дістав патент на свою машину, але бостовські кравці не хотіли її купувати зі страху, що машина зруйнує їх ремесло. Фішер вийшов з спілки, а Гау пішов знов працювати на залізниці. В осени 1846 року переїхав до Англії, щоби там пробувати щастя, але і там йому не повезло. Ледви мав за що відослати родину назад до Америки, а сам ще мусів лишитися заробляти на шіфкарту. Приїхавши застав жінку хору і через кілька день після його приїзду вона померла.

Ще одного спільника Гау найшов в Ню Йорку, але й тут з спілки нічого не вийшло. Серед кравців машина викликала таке обурення, що прийшло навіть до розрухів по майстернях. Тільки вже під конець його життя кравецькі майстерні стали заводити в себе його машину. Правда, так швидко одна за одною, що на протязі шести літ прибуток винахідника підскочив за $300 на рік до $200,000. Але Гау вже був вимучений недостатками і слабістю і помер в Бруклині в 1867 році.

КАЙДАШЕВА СІМЯ

повість, І. Нечуя-Левицького, в портретом автора і з передмовою Василя Верниволи.

Брош. $1.25, опр. $1.50.

Замовлення слати на адресу:
„SVOBODA",
Grand Street, Jersey City, N. J.

ДРУКИ ОГОЛОШЕННЯ.

ПОШУКУЄТЬСЯ
спільника до Laundry бизнесу.
Бизнес виробляний, іде добре і лишень треба нереднього капіталу на його поширення. Спільник зможе працювати в бизнесі. Голоситися до:
LAUNDRY, c/o SVOBODA
83 Grand St., Jersey City, N. J.
176-80

ПОШУКУЮ свого мужа Івана Яцина, я його жена Анна, єсьм на Ellis Island і прошу його, щоб сейчас по мене прийшов і вибрав мене звідси.
178-80

ПАРОХІЯ в SPRING VALLEY, N. Y. пошукує дяко-учителя, чесного фамілійного чоловіка. По близші інформациї прошу голоситися до секретаря парохії:
C. MOSKAL
P. O. Box 306, Spring Valley, N. Y.
177-79

УЧИТЕЛЬ пошукує посади при грек.-кат. парохії, провадити парохіяльну школу. Котра парохія бажала би мати учителя, то прошу ласкаві зголошення слати на адресу: Д. Дм. Post Office, New Kensington, Pa.
177-8

НА ПРОДАЖ
новий дім 6 кімнат і гараж, корнерового лоту 50x100, три блоки від школи, причина продажі: маю два доми і хочу одни спродати, сусіди наші Українці. Ціна $3500. Голоситись до:
ANDREW SHURDAK,
East Meadow, Frenkil Avenue,
Hempstead, L. I., N. Y.
176-78

300 МІСЦЬ де дістати роботу і инші для кождого потрібні інформациї, всі в одним підручнику, котрий занимає 286 сторін. Ціна лише $1.00. Це нове, щойно з друку. Замовляйте!
SICHOVY BAZAR
34 East 7th St., New York, N. Y.

РЕСТАВРАНТ на продаж, добрий інтерес, виробленний, продам дуже дешево з причини иншого інтересу. Ліс на 4роки. Голоситись під ч. 4104 — 3rd Ave., Brooklyn, N. Y.
176-8

НА ПРОДАЖ в українській кольонії зараз коло церкви, гарний дім 7 кімнат, з купальнів, пральня, порч, електрика, газ. Дуже добре надається для порґебника або лікаря. Голоситися до:
O. LAZOR, 700 Florence St., Camden, N. J.
176-78

НА ПРОДАЖ!
Продається Ресторан біля 7 великих фабрик, гарні три кімнати до мешкання, можна тримати також до 150 курий, дуже гарні місцевість для того хто хоче сам для себе працювати. Сей ресторанрт існує вже 9 літ. Продається дешево. Голоситься до:
JOHN TKACHUK,
138 Depot St., Salem, O.

НОТИ. Маємо на ріжні інструменти і до співу. Самоучки і підручники. Каталоґи висилаємо даром. Пишіть на таку адресу:
SICHOWY BAZAR
34 East 7th St., New York, N. Y.

НА ПРОДАЖ РЕСТАВРАНТ, добрий інтерес, всі уділення. Продається по причині слабости. Голоситися під ч. 112 VAN BUREN STREET, NEWARK, N. J.
177-82

НА ПРОДАЖ ґросерня в добрім положенню межи українськими і словацькими людьми, приносить тижнево $500, спродаю по причині слабости жени. По близші інформациї голоситися до: STEPHEN TERLECKY, 218 6th St. W. Easton, Pa.
178-81

КОСИ

Маємо австрійські серпи і коси з найлішої серебритої стали, коса довга 32 цаль важить поверх фунта, за одним поклепанням косить пару днів. Ціна коси $3.00. Перстень до коси 50 ц. Бабка 75 ц. Молоток 60 ц. Брусок 25 ц. Серп з зубами $1.00.

Замовлення враз з грішми посилайте на адресу:
UKRAINIAN BAZAR
168 E. 4th St., New York, N. Y.

ВЗОРИ

канва, нитки до вишивання D. M. C. і стемпованої річи. Пишіть по каталоґ до:
UKRAINIAN BAZAAR,
168 E. 4th St., New York, N. Y.

ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ.

Написав Р. Чайківський. — Всесвітня Історія часть І.: старинна історія, стор. 280. — Є се нове видання популярної (за др. Тутеєм) історії, написаної коротко і звязково. В новому сьому виданню богато ілюстрацій. — Часть II.: середні віки, стор. 246. — В сім частині звернено належну увагу на укр. історію, чого давніше не було. — Часть III.: нові часи, стор. 304. — Сей підручник доводить історичні події до 1911. р. Як і в других частинах, так і тут, звернено велику увагу на укр. історію і на кінці додано реєстр важніших історичних дат.

Всі три томи в оправі $3.25.
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Катальоґ Книгарні „Свободи"

"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

СЛІВЦЕ ДО НАШИХ ПОКУПЦІВ
Хто більше читає той більше знає.

Се вже неоспоримий факт, що народи, які сьогодня стоять висше культурно, завдячують се просвіті, — і читанню книжок. Вони не жаліли гроша на піддержанє своєї літератури, не жаліли часу на читанє книжок, де дивились обережно на просвітні потреби. Не дивно отже, що й піднеслись висше від инших народів. — Нам треба памятати се, що й вони колись стояли низше, тому перед нами так само отворена дорога до більшого поступу як у них. До сього не запізно. Одначе сього ми потребуємо зараз, а не колись. На себе маємо стане, если народи будуть менше більше однаково стояти культурно і просвітно, бо тоді один буде мусів другого рівно трактувати. Читайте отже книжки і то читайте найбільше, а будучність перед Вами.

ДЕ СВІДОМІСТЬ, ПРОСВІТА, ПОСТОЯННІСТЬ — ТАМ СИЛА!

Всі члени Українського Народного Союза повинні памятати при купні книжок, що весь прихід з книгарні „Свободи" остається в їх організації, себто в руках самих членів та членкинь У. Н. Союза.

Товариства, Братства й Сестрицтва Українського Народного Союза повинні памятати при замовлюванню книжок і друкарських робіт, що, замовляючи ці книжки й роботи в друкарні „Свободи", дають заробляти своїй власній організації, себто збогачують самих членів та членкинь У. Н. Союза.

КНИЖКИ РІЖНОГО ЗМІСТУ.

(Твори зазначені звіздкою (*) є друковані в Америці, згадано в Канаді; твори зазначені хрестиком (†) вийшли друком у старім краю; твори без жадних знаків є видані „Свободою").

† Абатеса ді Кастро, оповідання, Стендаль, пер. С. Пащенко 40
† Абу Касимові капці, арабська казка І. Франка 30
† Аменгайтеу або дочка Небесів, оповідання з часів боїв між Европейцями й Індіянами 30
Американські трости. — Ковбок (казка). — Еміґранти. — Дні нашої слави і недолі 15
† Анатоля і Антіноя, роман, Г. Еберс, переклав М. Трошький, два томи 95
† Арґументи правила А. Чепіги (перерібка В. Верниволи) 20
† Байки Езопа для української молодежи, переповів Л. Селянський, з 4 ілюстраціями, брош. 20, опр. 30
† Байки Івана А. Крилова в переспівах і наслідуваннях Богдана Лепкого, з портретом автора, переповнює Б. Л. з ілюстраціями 20
† Байки Івана де-ля Фонтена, переклав Л. Селянський, брош. 20, опр. 30
† Байки Леоніда Глібова, в портретом автора, переповнює Б. Л. з ілюстраціями 20
† Байки вебилящі 10
† Батьківщина й инші оповідання, Ів. Франка 25
† Библійні повісти наз старого и нового Заповіта (ст. образками), написані священиком О. Л. опр. 1.50
† Біблія, сеє письмо старого і нового завіту, з мовою руско-українською, переклав П. О. Куліша, І. С. Левицького і д-ра І. Пулюя, в полот. оправі 3.00
† Біля мавини, оповідання В. Винниченка 10
† Блискавиці, суспільна студія і Жовнірські оповідання, Мих. Яцкова 50
† Богдан Хмельницький в 2 частинах (2 ілюстрації), — Письмо (6 ілюстрацій). — Фашиста горівки. — Не в добрий час (4 ілюстрації). — Дні нашої слави і недолі 15
† Бити жаждуть кровиці, нап. Анатоль Франс, в французької мови переклав О. Пащук 75
† Борба Сіґіта В. Беаса 40
† Борба Сіґіта 40
† Боєць за правду, повість А. Кашевка 50
† Вісті за правду, історичне оповідання А. Кашевка, видання 4-те 45
† Вогонь і Кадильниця Натовпу за волю і незалежність. Оглядь подій за рр. 1918, 1919 і 1920, і як будувалась Українська Держава. Написав Д. Донцький 1.00
† Вогонь і друге оповідання, Ів. Франка, переклав Р. Кроґер (перекладе Ю. Сірий) 60
* Букварь для дітий першого року науки (Народна Школа, перший часть), опр. 30
* Букварь Ів. Огієнка 50
* Варвара Убрик, сцен. з життя в монастирях, 40
* Варіят з 1906 року. — 2. Вірші. — 3. Мій бурливими фільмами, драма, на 4 акт, В. В. Бабієнка 35
Веселий бандурня, повний збірник веселих і жартівливих пісень і присвідів до музичних інструментів і танців 50
Веселий книжочка, з 17 образками. Гумористично-сатиричний збірник для сумних людий 35
* Ветеринар, або як лічити і плекати домашні звірята, зібран і перевів після українських і англійських видавництв М. М. Белеґай, з ілюстраціями 1.00
* Вечері на хуторі біля Диканьки, повістки Миколи Гоголя 15
„Верховина", сольова пісня з акомпаніяментом фортепяна, уложив Мих. Зазуляк 50
† Вибір поезій, О. Олеськовича 10
† Відьма, оповідання з козацької давнини, А. Чайковського 60
† Відмолодження, після д-ра А. Штайнаха написав Петро Франко, з образками 10
† Відродження, роман Льва Толстоя, переклав Василь Симович, з портретом автора і з передмовою перекладчика. Друге, випрацоване з текстовою реставрацією Б. Бодниарського зрівнене видання. Три частини в двох томах. Брош. 2.25, опр. 2.75
† Від себе не втечеш, оповідання Марка Вовчка 20
Вільний чоловік і инші оповідання, Ст. Костіка 40
Вічний співник 5
* Вічний Жид 10
† В затишку й на сонци та инші оповідання, нап. Юрій Кміт; брош. 35, опр. 50
† В неділю рано зілля копали, оповідання О. Кобилянської 75
Вода в природі. — Умірковаий та щирий, В. Винниченка. — Заграй. — Остання „Фортуна". — Дні нашої слави і недолі 20
† Вступ до метафізики, нап. Анрі Бергзон, пер. Евген Яворовський 35
† В тумані, оповідання, Л. Андреєва 20
† Всесвітний долар, оповідання А. Хомика, пер. Н. Суровцова 45
† Гайдамаки Тараса Шевченка, видання ілюстроване артистом А. Г. Сластьоною, велика настільна книга (13x17 цалів), в карт. оправі 5.50, в полот. оправі 5.00, в люкс. оправі 6.00
† Гайдамаки Т. Шевченка 6.00
† Гайдамаки, гумористичні оповідання, Ант. Русов 10
† Галичина в життю України, др. М. Лозинського 25
* Гаяна сказ, Свобідно за Марк Твейном переклав В. Державуха 5
* Гарна історія о терпеливій Олені, донці Антонія, турецького цісаря з Константинополя і Гаси огонь, поки не розгорілося й инші оповідання 20
* Герой капітану Антона Сінклера (переклала Н. Романівська) 30
Гетьман Мазепа. Дуже поучаюча книжка з ілюстраціями 35
* Гіпнотизм і суггестія в 2-ох частях 40
† Голод, оповідання, В. Винниченка 5
† Гордий царь, Про царевича Івана та чортову дочку, українські народні казки (зі збірника І. Рудченка), з 5-ма малюнками Ю. Магалевського 20
† Гостинці, збірка фейлетонів, Миколи Сінежинцкого 40
† Граматика української мови для самонавчання та в допомогу шкільній науці. Друге видання з одмінами й додатками. Написав д-р Василь Сімович. Брош. 3.25, в полот. оправі 3.75
* Грішники, роман-хроніка, О. Я. Кониського 80
* Гумор і сатира 25
† Гумористичні, нап. А. Аверченко, пер. з російського, брош. 20
Гуцули й Гуцульщина Г. Хоткевича 25
Геноведа, оповідання про книжну невинно засуджену на смерть 40
† Геноведа, оповідання для народу, переповів Антін Яворівський, з численними образками 15
† Голем, оповідання, Г. Майринка (переклав В. Лепкинський), Брошур. 1.25, в оправі 1.50
† Дарвіним Еміля Ферріера (переклад з франц.) Два брати (з байок) Братів Грімміів 15
† Два музиці — одна мінка, оповідання Е. Золя (переклав Ом. Ревюк) 20
* Дві моголки, оповідання з сибірського життя І. Короленского 10
† Дві сторорочські повісти про св. О. Миколая, нап. д-р В. Шурат, з 3-ма ілюстраціями 10
† Дерева братів і десята сестриця Галя, Марка Вовчка 20
† Дерева братів і десята сестриця Галя, оповідання Марка Вовчка 20
Де любов, там і Бог, оповідання, гр. Л. Толстоя (переклав Ю. Сірий) 15
† Дешо про гроші 10
† Дивольська справа, або Як кельова Шміляг замордував Анну Авміляр 25
† Для домашнього огнища, повість, І. Франка 85
† Доля України, вірші, Пав. Шторгина 25
† Домашня кухня, або як варити і печи, Леонтини Лучаківської, в оправі 1.00
† Домашній вікар, М. М. Белеґая 75
† Достойно єсть, збірка в Шевченкові роковини 15
† Дрібні Ґрі Шевченка, Ф. Ніцше, пер. Ю. Дяк, оповідання, Марка Вовчка 20
† Дужим помахом крия, роман А. Крушельницкого. Перший том 45 арт., перший том друга частина 50 арт., другий том перший частина 50 арт., другий том друга частина 50 арт. Всі чотири книжки 1.90
† Еволюція в образах, Д. Гирда 1.25
† Евстахія, повість з перших віків християнства, Хенрик фон Шьонінґ 30
† Електричність, Н. Р. Кемпбеля 35
† Есперанто, український підручник міжнародної мови 40
† Євгуїська преподобниця, історичне оповідання, Ор. Левицького 25
† Єлисавета, королева Англії, трагедія, з німецького переклав М. П. Б. Ясенського 60
† Жителі Марса, Вод. Гернонвіча 10
Житє, заробки, організації і т. д. в Злучених Державах 15
† Житєвий чорт, М. Шустаковича 15
Жінка і її значення в суспільнім житю, Сільський збірник (3 ілюстрації). — Смерть отамана. — Дурень. — Дні нашої слави і недолі 15
Жовнір; Оферма, оповідання з віків житя 10
† Завдяки нової ласки, нап. гр. Густав Вінекен 10
За волностю України, Ар. Весоловського 5
† Залізе, повість Осипа Маковея, друге справлене видання, брош. 1.00
† Замітки про сільське господарство Вол. Ніколського 35
† Записки книхоя, оповідання, В. Винниченка 5
† Запорожська слава, історичне оповідання, А. Кашенка 80
† Запорожці, казка Івана Нечуя Левицького 20
* За рідний край, оповідання з часів Хмельниччини, Н. Бурлая 30
За сестрою, оповідання з козацької старини, Андр. Чайковского 35
† Захар Беркут, образ громадського життя Карпатської Руси в XIII. віці, повість Івана Франка, опр. 1.50
† Збірка „Вільного Слова" за перший рік видання в полоні 1916 року 40
* Збірка оповідань для української молодежи 10
† Збірка повісток 10
† Збірник народних пісень і дум, брош. 50, опр. 65
† З вершин і низин, збірник поетичних творів Івана Франка. В додатку „Зівяле листє" й „Великі роковини". У біоґрафічне нарисі Іванна Франка (нап. Василь Верниволи) є 14 ілюстрацій, в оправі 3.40
† Звідки взялися і що значить назви „Русь" і „Україна", д-р Л. Цегельского 30
† З Дніпра на Дунай, оповідання для юнацтва з часів скасування Запорожської Січі, А. Кашенка, видання 3-те 40
† Земля, повість Ольги Кобилянської, опр. 2.00
† З життя первісного чоловіка, про життя первісних і сучасних дикунів 35
† З журбою радість обнялась, збірка віршів, Ол. Олеся 60
† З культурного життя України, нап. др. Зенон Кузеля 10
† З ласки родини, повість в 3-ох частях, др. А. Чайковского 1.50
† Змагання, оповідання, А. Крушельницкого 90
Знамінє житя, др. С. Демидчука 30
† Зоольоґія для вищих початкових шкіл та гімназій з багатьма малюнками та барвними таблицями, нап. др. Іван Раковський, брош. 50 опр. 75
З років війни, сатиричні ілюстрації з европейської війни, оповідання і инше про старий край і Америку 30
З терень европейської війни, що діялось і дісь в нашім рідним краю 50
† З фільософії політики, нап. др. А. Крістенсен, пер. Мих. Лозинський 65
† Знак чотирох, детективний роман, нап. Конан Дойл 75
† Іван Грозний та инші оповідання, гр. Л. Толстоя 25
† Іван Франко, біоґрафічно-літературний нарис 20
† Із зірячого царства, перша сотня найкращих казок. Збірка В. Державуха 20
† Ісова Гречеська Діяв, оповідання для народа, нап. Хрістоф фон Шміц, пер. Вас. Мерінський 10
Ілюстрована збірка. Вуси (3 ілюстрації).—Катерина (3 ілюстрації). — Він і Семірамида (2 ілюстрації). — Ляст турецького султана вадорожчих козаків турецькому султанови (1 ілюстрація). — Алькоголізм і діти 20
† Ілюстрована історія України в 2-ох томах, М. Грушевського, в оправі 3.25
† Ілюстрована свята інквізиції, страшна смерть за віру в Бога 50
† Ілюстроване українське письменство в житєписях, др. М. Пачовського 35
† Інкуратільний юніонізм Данила де Леона Промова В. Дебса 25
† Інститутка, оповідання Марка Вовчка 20
† Історія боротьби віри з наукою Дж. Дрепера (переклав з анґлійського М. Павлик) 1.50
† Історія Греції та Риму для школи й самоучителя з 46 малюнками й 3 картами, написав М. О. Ковалевський 65
Історія заложення Злучених Держав Північної Америки. — Самсон. — До тих, що сміються з нашої людини. — Як дівчина просилась ночи водило і що то було? (1 ілюстрація). — Бог на землі (індійська казка). — Свати. — Дні нашої слави і недолі 15
† Історія Московщини до Петра Великого 40
† Історія о золотокрилій лицарю 10
† Історія про гарну Магелону, оповідання з давних часів, і Про злодія у селі Гаївниці, оповідання, П. Куліша 25
† Історія про Луця Залізняйка, Ів. Наумовича 30
† Історія про сирітку Івасю 20
† Історія України-Руси, з образками, нап. Олександер Барвінський, з додатком географії українських земель 40
† Історія української громади в Ґринті, нап. Омелян Терлецький, з ілюстраціями 1.75
† Казки братів Ґріммів, з переднім словом, портретом автора і малюнками в тексті 20
† Казки братів Ґрімм в чотирох томах з 180 малюнками, том І. 60
† Казки Вільгельма Гауффа, з 86-ма малюнками, частина перша (шість казок) 60
† Казки Вільгельма Гауффа, з 82-ма малюнками, частина друга (пять казок) 60
† Казки Гофмана 10
† Казки Бехштайна, ч. 1 50
† Казки Бехштайна, ч. 2 50
† Кайдашева сімя, повість Івана Нечуя Левицького, з портретом автора і з передмовою Василя Верниволи, опр. 1.50
† Каменярі, журнал студентського кружка за рік 1919 ..... 1.00
† Камінна душа, повість, Гната Хоткевича 1.50
† Карл Маркс, його житє і наука, Емілія Гекера 15
† Кармелюк і Невільничка, оповідання Марка Вовчка 20
† Кармелюк, Невільничка, народні оповідання Марка Вовчка 40
† Катихизм християнсько-католицької релігії, третий наклад 30
† Кільоа Ґе і другі оповідання 20
† Кляса проти кляси, Л. Мартова 5
† Книжка про німецкий край, німецька праця, німецька культура, з ілюстраціями ціскіх осіб німецького життя і з багатьома ілюстраціями. В картон. оправі 1.00
† Кобзар Т. Шевченка (в 1-ім томі) 1.00
† Кобзар Т. Шевченка (в 2-ох томах) 1.50
† Кобзар Тараса Шевченка, з портретом автора, сторін XVI+707, опр. 2.50
† Козацька повість, оповідання з козацької старовини, Андрія Чайківського, друге видання 40
† Коли зійшло сонце, оповідання з 2.000 року, П. Крата 30
† Колядки або пісні на Рождество Христове, одинокі в народню мову поправлене видання
Колядки і щедрівки на Різдво Христове і Богоявлення, з додатком після стрітних, богослужебних і инших пісень церковних 25
† Контрасти, нарис, В. Винниченка 10
† Коротка історія бібліїзм, Старий і Новий Завіт 50

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ: — Кождий замовляючий книжки повинен виписати виразно всі титули книжок, які йому потрібні, й обчислити загальну належність за книжки. Гроші на замовлюючого мусить бути написана як найдокладнійше. Мешканці по малих місцевостях повинні прислав на редиктор 10 центів, коли нема не відповідає. — Замовлені книжки висилаємо відворотною почтою. Гроші належить посилати наперед.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ХОТЯТЬ ЗАНЯТИСЬ РОЗПРОДАЖНЮ КНИЖОК, ДАЄМО ЗНАЧНИЙ ОПУСТ.

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий мон-ордер на ім'я, яке подамо у повнім адресі.

„SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.